

Especials > FONS ÀUDIO

La línia de programes *Especials* acull propostes d'artistes i comissaris relacionats d'una manera o altra amb la programació del Museu i la Col·lecció MACBA. FONS ÀUDIO és una sèrie documental des de la qual artistes de la Col·lecció MACBA parlen en primera persona de la seva obra.

Continguts del PDF:

- 01. Sumari
- 02. Escaleta del programa
- 03. Enllaços relacionats
- 04. Crèdits
- 05. Llicència

Producció: André Chêdas. Documentació i entrevista: Dolores Acebal.

FONS ÀUDIO #42

Carlos Garaicoa

Carlos Garaicoa treballa amb un ampli registre de disciplines artístiques per traçar els seus relats de la ciutat contemporània. Fotografies, intervencions, textos, vídeos, dibuixos, escultures, maquetes arquitectòniques i instal·lacions han anat configurant, al llarg dels anys, un corpus plàstic i conceptual en el qual la ciutat s'erigeix com a teló de fons. Una ciutat concebuda com a espai simbòlic d'interaccions polítiques, socials i afectives que l'artista mira de desvetllar per a conquistar nous terrenys de llibertat. A FONS ÀUDIO #42 Carlos Garaicoa ens parla sobre els seus anys de formació a Cuba, sobre la necessitat imperant de superar els relats post-colonials, sobre la seva faceta d'activista cultural i sobre la seva obra *Yo no quiero ver más a mis vecinos* (2006), que forma part de la Col·lecció MACBA.

01. Sumari

Carlos Garaicoa (l'Havana, 1967) va estudiar termodinàmica a l'Institut Técnico Hermanos Gómez de l'Havana i pintura a l'Institut Superior de Arte de la mateixa ciutat. Però és des de la literatura, l'escriptura i la paraula, des d'on ell considera que neix el seu veritable interès per l'art. La literatura i la fotografia han estat molt presents a la seva vida des de la infància. I els seus interessos creatius es van modelar a força de freqüentar la Bienal de La Habana i els cercles intel·lectuals i bohèmics de la ciutat.

A la fi dels anys vuitanta i principis dels noranta es desenvolupa a Cuba un corrent d'art conceptual molt potent que mira de definir nous espais per a la creació, trencant els límits de la galeria i del museu. Happening i performance es converteixen en estratègies idònies per a l'articulació d'un espai social, polític i relacional comú, al marge dels mercats i les biennals internacionals. Són els anys en els quals Lázaro Saavedra, Nilo Castillo, el Grupo Puré, el grup Arte Calle, Abdel Hernández i Tania Bruguera, entre d'altres, duen a terme les seves propostes.

Però són també, per a Cuba, els anys de l'anomenat Período Especial. Després de la caiguda del Mur de Berlín (1989) i la conseqüent caiguda del bloc comunista europeu, els EUA inicien, l'any 1992, un embargament econòmic a l'illa que la submergirà en una de les crisis més profundes de la seva història.

En aquest context, Carlos Garaicoa comença a utilitzar la fotografia, el vídeo, el dibuix i la paraula per a documentar les seves intervencions a l'Havana Vella. Una Havana marcada pel pas del temps i la falta de conservació, de la qual sorgeix una poètica de la ruïna que evidencia les contradiccions del sistema socialista. Garaicoa recupera aquests paisatges devastats i els atorga nous significats presents. Els seus dibuixos arquitectònics perfilen esbossos ficticis d'una altra ciutat possible. I aquestes ficcions utòpiques traçades a mà xoquen amb l'evidència documental de la fotografia i amb la càrrega crítica d'un llenguatge (en títols i textos) carregat d'ironia. A aquest període pertanyen obres com *La casa del Brillante* (1992), *Rivoli o el lugar donde mana la sangre* (1993-1995), *Acerca de esos incansables atlantes que sostienen día por día nuestro presente* (1994-1995).

Entre 1998 i 2001 Garaicoa desenvolupa una representació plàstica de la ciutat en la qual es fusionen arquitectura, escultura i video-instal·lació. Són els anys de les seves primeres maquetes o arquitectures fràgils, confeccionades amb materials com el sucre, el cristall, la cera d'espelmes foses o el paper d'arròs. *Nuevas arquitecturas o una rara insistencia para entender la noche* (2000) i *Ahora juguemos a desaparecer* (2001) són algunes d'aquestes obres. En aquest període l'artista comença a freqüentar biennals, galeries i museus de l'àmbit internacional.

[Amb Carlos Garaicoa al seu estudi. Foto: Dolores Acebal]

El 2002 arriba la seva participació a la Documenta 11 de Kassel. Per tal de treballar en la peça que s'hi va presentar, *Campus o la Babel del conocimiento* (2002-2004), Garaicoa crea un estudi a l'Havana des d'on posa en pràctica noves metodologies de treball en col·laboració amb arquitectes, dissenyadors i maquetistes, sempre a la cerca de noves maneres de pensar i representar l'espai urbà. I ja no es tracta únicament de la ciutat cubana sinó que l'objectiu representacional s'ha expandit, perquè l'artista porta temps transitant i habitant ciutats com Nova York, Berlín, Bogotà, São Paulo o París.

El 2006 Garaicoa s'instal·la a Madrid i allí obre el seu estudi sense tancar el de l'Havana. Les dinàmiques de treball col·lectiu s'activen així a banda i banda de l'Atlàntic, influint tant en el seu propi treball creatiu com en la seva tasca d'activista cultural. L'estudi de Cuba passa a anomenar-se *Artista x Artista* i es converteix en plataforma d'intercanvi i difusió per a artistes cubans. A la vegada que l'Estudio Garaicoa del barri madrileny de Malasaña es dedica a acollir i promoure un repertori prolífic d'exposicions i activitats culturals.

Entre 2014 i 2015 dues exposicions paral·leles –*Orden Aparente (poético-político)* a la Fundación Botín de Santander i *Orden inconcluso (político-poético)* al CA2M de Madrid– ofereixen una interessant panoràmica de la seva trajectòria artística: la d'un flâneur compromès que dissectiona amb la seva mirada crítica-poètica les estructures polítiques de les nostres ciutats, mirant d'articular nous espais de participació i de llibertat ciutadana.

02. Escaleta del programa

01:14 “Yo no quiero ver más a mis vecinos” (2006)

08:16 Colonialisme, postcolonialisme, clichés

24:14 Arquitectura, escultura, pintura

32:19 Activista cultural/comissariat

03. Enllaços relacionats

Pàgina web de Carlos Garaicoa

www.carlosgaraicoa.com

Artista X Artista

artistaxartista.org

Carlos Garaicoa a la Galería Elba Benítez

www.elbabenitez.com/artistas/carlos-garaicoa/

Carlos Garaicoa a la Galleria Continua

www.galleriacontinua.com/artist/6/artpieces

Carlos Garaicoa a la Galería Habana

www.galeriahabana.com/artista_obras.php?id=1

Carlos Garaicoa. Orden inconcluso, exposició al CA2M, Madrid (2015)

www.ca2m.org/es/historico/item/5-carlos-garaicoa

Orden Aparente (poético-político), exposició a La Fundación Botín, Madrid (2014-2015)

www.fundacionbotin.org/contenido-de-una-exposicion/exposicion-orden-aparente-poetico-politico-del-artista-cubano-carlos-garaicoa.html

Entrevista de Fernando Castro Flórez a Carlos Garaicoa a El Taller del Matadero

blog.mataderomadrid.org/?p=861

04. Crèdits

Produït per André Chêdas. Veus: Lucrecia Dalt. Entrevista i documentació: Dolores Acebal. Enregirat amb un micro Beyerdynamic MC 930, una gravadora Tascam DR-100 i editat amb Sound Studio.

[Yo no quiero ver más a mis vecinos, 2006]

05. Llicència

2016. Aquest podcast està llicenciat sota Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya (CC BY-NC-ND 3.0).